

תגובה ראויה לכתחילה¹

אלמואדיב²

כשנפטר משה-גנב, הגנב של העיירה, נתאספו גברי העיירה ונשותיה כדי ללוותו למנוחת עולמים. מנשטמן, עמדו הקהל בשקט, והמתינו שיימצא מי שידבר בשבחו של הנפטר. מצווה לדבר בשבחו של הנפטר, אך חל איסור לשקר, ומשה-גנב, היה- איך נאמר – לא מצדיקי הדור. השתיקה המשיכה, ואז כחכח בגרונו הרב קראצמעך, רבה של עיירתנו, ואמר: "נו משה. לעומת אביך המנוח – היית צדיק גמור!"

(מתוך: מואדיב, מעשים שהיו בעיירה)

***

המאמר "חברה הלכתית לכתחילה"³, שפרסם האברך יזהר ברק באתר "כיפה", אמור להיות מאמר ביקורת על החוברת בנושא החברה המעורבת לכתחילה, שחוברה על ידי הרב יובל שרלו ורן חורי, ויצאה על ידי תנועת נאמני תורה ועבודה. לצערי, אני נאלץ לכתוב "אמור להיות", משום שמסיבות שונות, אין המאמר הזה מצליח להתרומם לכדי מאמר ביקורת, או לקיים דיון בשאלה האמיתית – שאלה בה דנים פוסקים כבר מעל מאה שנים. למעשה, אם נתעקש למצוא הגדרה למאמר האמור, חוששני שהוא יפול לקטגוריה הבלתי-מחמיאה של "טוקבק"⁴; ודאי שלא יוכל להוות חלק מדיון הלכתי אמיתי. הסיבות לדברי אלו יפורטו בהמשך דברי.

***

הגמל אינו מודע לדבשת שהוא-עצמו נושא על גבו, רק לדבשות שאר הגמלים שהוא רואה

(מתוך: מואדיב, חייו ומשנתו)

***

הפסקה הראשונה במאמרו של מר יזהר ברק, מוכתרת "חץ וסביבו מטרה", ובה הוא מאשים את הרב יובל שרלו ומר רן חורי בכך שהם מסמנים את המטרה לאחר יריית החץ. אין כוונתם, לדבריו, בירור "האמת הצרופה ורצון ה' הגלום בהלכה", אלא "עיגון המציאות הקיימת והתאמת ההלכה אליה". קורא המאמר לא יתקשה לשים מראה ולהבחין כי המחבר – מר יזהר ברק – פוסל במומו. כבר בפסקת הפתיחה של מאמרו הוא

¹ התגובה נכתבה למאמר של האברך, מר יזהר ברק, שנכתב כתגובה לחוברת "חברה שלמה – חברה צנועה מעורבת לכתחילה", שחוברה על ידי הרב יובל שרלו ומר רן חורי.

² מחבר המאמר הינו דמות וירטואלית חסרת קיום ממשי וחסרת חיים באופן כללי. למרות זאת, כדי לקיים את דברי הרמב"ם "קבל האמת ממי שאמרה", ניתן להתייחס לגופם של דברים, ולא לגופו – הנעדר – של המחבר.

³ "חברה הלכתית לכתחילה", יזהר ברק. התפרסם כאן: <http://upload-community.kipa.co.il/619201110888.pdf>

⁴ תגובת. המונח "טוקבק" כאן, הוא בשימוש הנפוץ בלשון המדוברת כיום – תגובה מיידית הנכתבת באתרי החדשות באינטרנט על ידי גולשים מזדמנים. תגובות אלו ידועות ברדידותן ובלשון ההמונית-עד גסה. על פי החלטת האקדמיה ללשון עברית לפני כארבע שנים, המונח העברי המתאים הוא "תגובת". השימוש כאן נעשה במינוח הרווח בציבור.

מראה היכן החץ נעוץ, ומבהיר סביב מה יצייר את העיגולים. נסיון אמיתי לבירור "האמת הצרופה", קשה למצוא במאמרו.

לא מיותר כאן לציין כי הגישה של היפוך בזכותם של ישראל, והנסיון ליישב ולהצדיק מנהגי ישראל שונים, אינה המצאה של מחברי החוברת המושמעת, וכי בלי להזקק למאגרי מידע, ניתן למצוא שו"ת רבים בהם גדולי הדורות עשו בדיוק דבר זה. מר ברק מעיר על כך בהערת שולים, אך מקפיד להבחין ולקבוע כי מטרתם של גדולי כל הדורות לא היתה להתיר מנהגים "שאין להם סמך בהלכה, ובוודאי שלא מנהגים שיצרו פרצות באיסורי דאוריתא". אין צורך להבהיר כי החלוקה שעושה מר ברק בדבר כוונותיהם, הטהורות – לגבי הראשונים, ושאינן טהורות – לגבי האחרונים, דורשת ממנו לידע כוונותיהם, ובוחר כליות ולב הוא היודע אם כוונתו של מר ברק טהורה או שאינה כזו.

***

כאן הטיעון חלש, להגביר את הקול⁵

***

הטון במאמרו של מר יזהר ברק פולמוסי, לעגני, ופעמים רבות שהכותב נגרר לעקיצות. כך, בהערת השולים הראשונה, מעיר מר ברק כי עיון בחוברת של הרב שרלו ומר חורי, הוא בבחינת חטא, והוא מתריע כי יש בחוברת "כמה תמונות לא צנועות". אין הוא טורח, כמובן, לציין כי מדובר בפרסומות שהמוציאים לאור הדפיסו כחלק ממימון החוברת, כמקובל, אלא מותיר לקורא את התחושה שבמאמר של רב – יש תמונות לא צנועות שראייתן היא חטא. אין ברצוני למנות, כשולחני הפורט מעותיו, את רשימת ההערות העוקצניות, הלגלוג או הלעג המופנה כלפי מחברי החוברת. דומני כי יותר משחושש מר ברק מפני החטאת הרבים במראה תמונה שאינה צנועה, חושש אני מהכתמתו כמי שאינו נוהג כבוד ברבנים, ובין ולא תתורו לבין המלבין, אני מעדיף לשתוק.

***

אדם אובייקטיבי הוא אדם החושב שאני צודק

(אבא אבן)

***

אם נסכם את מאמרו של האברך מר יזהר ברק, הרי שהוא קובע כי ההלכה – היא הדרך בה הוא מציג אותה. כל הדעות האחרות אינן לגיטימיות ואף אינן קיימות, אלא בחוברת המושמעת. המאמר שלו רצוף טעויות, מניפולציות והטעויות מכוונות, אולם כפי שכתב בהערת השולים האחרונה במאמרו כך אעשה גם אני – ולא אגע בהן מחמת קוצר היריעה.

⁵ הסיפור כי הערה זו נמצאה כתובה בשולי דף הנאום של נואם ידוע, נפוץ ומיוחס לאישים רבים, מאברהם לינקולן ועד לוי אשכול. לצערי לא הצלחתי לאמת באופן ודאי את מקור הסיפור.